1954
ଏପ୍ରିଲ 9

ନାଥୁ ଲାଲ୍

ବନାମ

ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦ

[ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ମେହେର ଚାନ୍ଦ ମହାଜନ, ଭିଭିଆନ୍ ବୋଷ ଏବଂ ଗୁଲାମ୍ ହସନ୍, ନ୍ୟାୟାଧୀଶବୃନ୍ଦ]

ହିନ୍ଦୁ ଆଇନ - ମହିଳା - ତାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ- ଆଇନର କୌଣସି ପ୍ରାକ୍‌ଧାରଣା ଯେ ସେ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବା ହସ୍ତାନ୍ତରିତ ସ୍ୱାର୍ଥ ପାଆନ୍ତି କି - ପୁରୁଷ ଏବଂ ମହିଳାଙ୍କ ମାମଲା ଭିନ୍ନ କି?

ଏହା ଠିକ୍ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରେ ଯେ ଆଇନର ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବ ପାଇଁ କୌଣସି ଆଦେଶ ନାହିଁ ଯେ ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ହିନ୍ଦୁ ମହିଳାଙ୍କୁ ସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତି ଅନୁଦାନ ଦିଆଯାଏ, ସେତେବେଳେ ସେ ଏପରି ସମ୍ପତ୍ତିରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବା *ହସ୍ତାନ୍ତରିତ* ସ୍ୱାର୍ଥ ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ, ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏପରି କ୍ଷମତା ତାଙ୍କୁ ସ୍ୱଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନଥାଏ ।

ଆଇନ ହେଉଛି ଯେ କୌଣସି ଉପାୟରେ କୌଣସି ପ୍ରାକ୍‌ଧାରଣା ନାହିଁ ଏବଂ ଜଣେ ପୁରୁଷ ଏବଂ ମହିଳାଙ୍କ ମାମଲାରେ କୌଣସି ପାର୍ଥକ୍ୟ ନାହିଁ ଏବଂ ଦାନଗ୍ରାହୀ ଭାବେ ଜଣେ ମହିଳା ହେବା ଦାନକୁ କମ୍ ନିରଙ୍କୁଶ କରେ ନାହିଁ ଯେଉଁଠାରେ ଶବ୍ଦବିନ୍ୟାସ ଜଣେ ପୁରୁଷଙ୍କୁ ଏକ ଭୂ-ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ପତ୍ତି ହସ୍ତାନ୍ତର ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ ।

ମହମ୍ମଦ ଶୁମସୁଲ ବନାମ ଶେୱୁକ୍ରମ (2 I.A. 7), ନାଗାମ୍ମାଲ ବନାମ ସୁବାଲକ୍ଷ୍ମୀ [(1947) I.M.L.J. 64] ଏବଂ ରାମ ଗୋପାଳ ବନାମ ନନ୍ଦ ଲାଲ (A.I.R. 1951 S. C. 139) କୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।

ଦେୱାନୀ ଅପିଲୀୟ ଅଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 59/1953 ।

ସମ୍ବତ୍ ମକଦ୍ଦମା ସଂଖ୍ୟା 24/2005 ରେ ରାଜସ୍ଥାନର ଜୟପୁର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 5 ଏପ୍ରିଲ, 1950ର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆବେଦନ (ସମ୍ବତ୍ 2004ର ଦେୱାନୀ ଦ୍ୱିତୀୟ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 187ରେ ପୂର୍ବତନ ଜୟପୁର ରାଜ୍ୟର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 3 ମାର୍ଚ୍ଚ, 1949ର ଡିକ୍ରିକୁ ସଂଶୋଧନ କରିବା ସମୀକ୍ଷା, ଜୟପୁର ନଗର ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପତିଙ୍କ ନ୍ୟାୟାଳୟର 15 ଏପ୍ରିଲ, 1948ର ଡିକ୍ରି ବିରୁଦ୍ଧରେ 23 ଅଗଷ୍ଟ, 1947ର ଡିକ୍ରିରୁ ଉଦ୍ଭୂତ ସମ୍ବତ୍ ମକଦ୍ଦମା ସଂଖ୍ୟା 66/2002ରେ ସମ୍ବତ୍ ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 40/2004ରୁ ଏହି ଆବେଦନ) ।

1954
ନାଥୁ ଲାଲ୍
ବନାମ
ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦ
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ମେହେର
ଚାନ୍ଦ ମହାଜନ

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଡ. ବକ୍ସି ଟେକ ଚାନ୍ଦ, (ତାଙ୍କ ସହିତ ରାଜିନ୍ଦର ନାରାୟଣ) ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ଡି. ଏମ୍. ଭଣ୍ଡାରି, (ତାଙ୍କ ସହିତ କେ. ଏନ୍. ଅଗ୍ରୱାଲା ଏବଂ ଆର୍. ଏନ୍. ସଚଥେ) ।

1954 ଏପ୍ରିଲ 9। ନ୍ୟାୟାଳୟ ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା

ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟଧିଶ ମେହେର ଚାନ୍ଦ ମହାଜନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା - ଏହା ରାଜସ୍ଥାନ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 5 ଏପ୍ରିଲ, 1950 ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ରାୟ ଏବଂ ଡିକ୍ରି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ ଆବେଦନ, ଯାହା ସମ୍ପତ୍ତିର ଦଖଲ ପାଇଁ ଏକ ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦ୍ୱିତୀୟ ଆବେଦନରେ ସମୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଏକ ମକଦ୍ଦମା ଉପରେ 1949 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 3 ତାରିଖର ପୂର୍ବତନ ଜୟପୁର ରାଜ୍ୟର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଡିକ୍ରୀକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିଥିଲା।

ବିବାଦୀୟ ସମ୍ପତ୍ତିଟି ପ୍ରଥମେ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ଥିଲା ଯିଏ 1903 ମସିହାରେ ପୁତ୍ରହୀନ ଅବସ୍ଥାରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ମାଆ ଶେଓକୋରି, ତାଙ୍କ ବିଧବା ପତ୍ନୀ ଶ୍ରୀମତୀ ବଡନି ଏବଂ ତାଙ୍କର ଦୁଇ ଝିଅ ଭୁରି ଏବଂ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଥିଲେ । ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଛି ଯେ ସେ ଏକ ମୌଖିକ ଇଚ୍ଛାପତ୍ର କରିଥିଲେ ଯାହା ଅନୁଯାୟୀ ସେ ବିବାଦୀୟ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ତାଙ୍କ ଝିଅ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କୁ ଅର୍ପଣ କରିଥିଲେ । 1906 ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର 6 ତାରିଖରେ, ମୌଖିକ ଇଚ୍ଛାପତ୍ରର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଅଭିପ୍ରାୟ ରଖି, ମୌଖିକ ଇଚ୍ଛାପତ୍ରର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ, ଶେଓକୋରି ଏବଂ ଶ୍ରୀମତୀ ବଡନି ବିବାଦୀୟ ସମ୍ପତ୍ତିର ଏକ ଉପହାର ଦଲିଲ ଶ୍ରୀମତୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ସମ୍ପାଦିତ ଏବଂ ପଞ୍ଜିକୃତ କରିଥିଲେ । ଉପହାର ଦଲିଲରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ତଥ୍ୟକଥନ ରହିଛି :-

"ତୁମର ପିତା ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଇଚ୍ଛାନୁସାରେ ଏହି ଘରଗୁଡ଼ିକ ତୁମକୁ ଉପହାର ଭାବେ ଦିଆଯାଇଛି ...... ଏହିପରି ଭାବରେ, ଆମର ଏହି ଘରଗୁଡ଼ିକ ଆପଣଙ୍କ ପିତା ରାମଚନ୍ଦ୍ର କିଣିଥିଲେ, ଏବଂ ସେ ତାଙ୍କ ଶେଷ ଦିନରେ ଏହି ଘରଗୁଡ଼ିକର ତୁମକୁ ଉପହାର ଦେବା ପରେ, ଆମକୁ ଏକ ଇଚ୍ଛାପତ୍ର ଦେଇଥିଲେ ଯେ ସେ ତାଙ୍କ ଝିଅ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କୁ ସେହି ଘରଟି ଉପହାର ଦେଇଛନ୍ତି, ଏବଂ ତାଙ୍କ ନାମରେ ଉପହାର ଦଲିଲ ପଞ୍ଜିକୃତ କରିବାକୁ ଆମକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ସେ ଆହୁରି କହିଥିଲେ ଯେ ଯଦି ଆମେ କିମ୍ବା ଆମର ସମ୍ପର୍କୀୟ, ଭାଇବନ୍ଧୁ, ଋଣଦାତା ତାଙ୍କ ସହିତ କୌଣସି ବିବାଦ ଉତ୍ପନ୍ନ କରନ୍ତି, ତେବେ ସେ ତାଙ୍କୁ "ଦମନଗିର ହୋଙ୍ଗା" ନିଜ ପରିଧାନ ଦ୍ୱାରା ଧରିବେ ।

ତାଙ୍କର ଉପରୋକ୍ତ ଇଚ୍ଛାପତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ, ଆମେ ଏହି ଉପହାର ଦଲିଲକୁ ଆପଣଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ନିଷ୍ପାଦନ କରିଛୁ, ଯେତେବେଳେ ଆମର ସର୍ବୋତ୍ତମ ଜ୍ଞାନରେ ଏବଂ ଧର୍ମ ଦ୍ୱାରା ଉପଭୋଗ କରାଯାଉଥିବା ଆମର ପବିତ୍ର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ କରିଛୁ ...... ଆପଣଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଘର ଉପରେ କୌଣସି ଦାବି ପାଇ ନାହାଁନ୍ତି ।"ଆପଣ ନିଜ ଘର ସହିତ ନିଜ ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ କାରବାର କରନ୍ତୁ । ଯଦି କେହି ନିଜ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ପୂର୍ବପୁରୁଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଜମିକୁ ଫେରାଇ ଆଣେ, ତେବେ ସେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଚନ୍ଦ୍ର ଯେତେଦିନ ରହନ୍ତି ହୁଅନ୍ତି, ସେତେଦିନ ନର୍କରେ ରହିବେ ।"

ମନେହୁଏ, ଲିପିକ ଦୁଇ ବିଧବାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାଷାରେ ପ୍ରକାଶ କରି ନଥିଲେ ଏବଂ ଆଇନଗତ ପରିସ୍ଥିତି ବିଷୟରେ ତାଙ୍କର ଧାରଣା କିଛିଟା ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱରେ ଥିଲା କିନ୍ତୁ ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ଦୁଇ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହକ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କୁ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଥିବା କୌଣସି ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରୁନଥିଲେ ବରଂ କେବଳ ନିର୍ବାହକ ଭାବରେ ମୌଖିକ ଇଚ୍ଛାପତ୍ରକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ଏହି ଉପାୟରେ ଇଚ୍ଛାପତ୍ର ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତିର ଦଖଲରେ ରଖିଥିଲେ । ବିଧବାମାନଙ୍କର ନିଜସ୍ୱ କୌଣସି ସ୍ୱତ୍ୱ ନଥିଲା ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଶ୍ରୀମତୀ ଶେଓକୋରି ମଧ୍ୟ ଉପହାର ଦଲିଲ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ ଯେ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତି ତାଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ହେବ ନାହିଁ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ଝିଅ ଭୁରି 1907 ମସିହାରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ, ଯେତେବେଳେ ବିଧବା ସ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀମତୀ ବାଡ଼ନୀଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ 1927 ମସିହାରେ ହୋଇଥିଲା । 1928ମସିହାରେ ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକାନାରେ ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ, ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ ବାଲାବକ୍ସ 5 ଜୁଲାଇ, 1930ରେ ତାଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଭାବରେ ଦାବି କରି ବିବାଦୀୟ ଘରଟିକୁ ପ୍ରତିବାଦୀ-ଆବେଦନକାରୀ ନାଥୁ ଲାଲଙ୍କୁ ବନ୍ଧକ ରଖିଥିଲେ ଏବଂ ପରେ 5 ଅକ୍ଟୋବର, 1933ରେ, ସେ ଏହାକୁ ତାଙ୍କୁ ବିକ୍ରୟ କରି ତାଙ୍କ ଦଖଲରେ ରଖିଥିଲେ ଏବଂ ସେବେଠାରୁ ସେ ତାଙ୍କ ମାଲିକାନା ଅଧୀନରେ ଅଛନ୍ତି ।

4 ଅକ୍ଟୋବର, 1945ରେ, ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଘର ଦଖଲରେ ପ୍ରବେଶ ତାରିଖରୁ 12ବର୍ଷ ସମୟ ସମାପ୍ତ ହେବାର ଗୋଟିଏ ଦିନ ପୂର୍ବରୁ, ବାଦୀ, ଶ୍ରୀମତୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ଭଉଣୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଭୂରୀଙ୍କ ପୁଅ, ତାଙ୍କ ଭୂ-ସମ୍ପତ୍ତିର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଭାବରେ ଦାବି କରି, ଘର ଦଖଲ ପାଇଁ ନିଃସ୍ୱ

1954
ନାଥୁ ଲାଲ୍
ବନାମ
ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦ
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ମେହେର ଚାନ୍ଦ ମହାଜନ

ରୂପେ ଏହି ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରିଥିଲେ । ସେ ଅଭିଯୋଗ କରିଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କର ଭଡାଟିଆଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ 1933 ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ *24 ତାରିଖ* ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଘର ଦଖଲରେ ଥିଲା, ଯେ ଭଡାଟିଆଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ଖାଲି କରାଯିବା ପରେ ସେ ଏହାକୁ ତାଲା ପକାଇ ତାଙ୍କ ପୈତୃକ ଗ୍ରାମ ହାରମାରାକୁ ଚାଲିଯାଇଥିଲେ; ଏବଂ 1944 ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର 27 ତାରିଖରେ ସେ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଘର ଦଖଲ କରାଯାଇଥିଲା । ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ବାଲାବକ୍ସଙ୍କର ଘର ବନ୍ଧକ ରଖିବା କିମ୍ବା ବିକ୍ରୟ କରିବାର କୌଣସି ଅଧିକାର ନାହିଁ ଏବଂ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସମ୍ପତ୍ତିର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାଲିକ ନୁହଁନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଏଥିରେ କେବଳ ଏକ ସୀମିତ ଭୂ-ସମ୍ପତ୍ତି ଥିଲା, ଏବଂ ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ସେ ଏହାର ଦଖଲ ପାଇବାର ହକଦାର ଥିଲେ ।

1947 ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ 28 ତାରିଖରେ, ଦେୱାନୀ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ମକଦ୍ଦମାକୁ ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା, ଯିଏ ଏହି ରାୟ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଶ୍ରୀମତୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସମ୍ପତ୍ତିର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାଲିକ ହୋଇଥିଲେ, ଏବଂ ତେଣୁ ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ବାଦୀଙ୍କ ପାଖରେ ଏହାର ସ୍ୱତ୍ୱ ଦାବି କରିବାର କୌଣସି ଅଧିକାର ନାହିଁ, ବାଲାବକ୍ସ ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀଧନର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଥିଲେ । ତଥାପି, ବିଜ୍ଞ ବିଚାରପତି କହିଥିଲେ ଯେ ମକଦ୍ଦମା ସୀମାବନ୍ଧନ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା "ଆବେଦନରେ, ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତି ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇଥିଲା । ସେ ମତ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଯେ ବିଧବା... ଉପହାର ଦଲିଲ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାରେ କେବଳ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁଶଯ୍ୟାରେ କରିଥିବା ମୌଖିକ ଇଚ୍ଛାପତ୍ରର ଏକ ନିର୍ବାହକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଏହି ଇଚ୍ଛାପତ୍ର ଅଧୀନରେ ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ପତ୍ତି ପାଇଥିଲେ । ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ସୀମାବଦ୍ଧତାର ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ମକଦ୍ଦମାର ଦାୟର ହେବାର ବାର ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବାଦୀ ଏହାର ମାଲିକାନାରେ ଥିଲେ ।

ବାଦୀ ଜୟପୁର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଆବେଦନ କରିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏଥର ସଫଳତା ମଧ୍ୟ ପାଇଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେଇଥିଲେ ଯେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ବାଦୀ 1933 ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର 5 ତାରିଖରେ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କୁ ବେଦଖଲ ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଘରର ଦଖଲରେ ରହିଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଜୀବନକାଳ ମଧ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ସେ ତାଙ୍କ ମାଲିକାନାରେ ଥିଲେ । ମାମଲାର ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କହିଥିଲେ ଯେ ଯଦିଓ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଏକ ମୌଖିକ ଇଚ୍ଛାପତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କୁ ଘରଟି ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା, ତଥାପି ଏପରି କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ ଯେ ଏହା ତାଙ୍କୁ ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରିଛି ଏବଂ ଦାତା ତାଙ୍କୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିବା କୌଣସି ପ୍ରମାଣର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ, ଜଣେ ମହିଳାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଉପହାର କେବଳ ତାଙ୍କୁ ଏକ ସୀମିତ ଜୀବନ ସମ୍ପତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବ ଏବଂ ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ଦାତାଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀଙ୍କୁ ଫେରାଇ ଦିଆଯିବ ଏବଂ ବାଦୀ ଏପରି

ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ହେବା ପାଇଁ ହକଦାର ଥିଲେ । ଫଳସ୍ୱରୂପ ମକଦ୍ଦମାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କ ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ଡିକ୍ରି କରାଯାଇଥିଲା ।

ପ୍ରତିବାଦୀ ଏହି ରାୟର ସମୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ । ଇତିମଧ୍ୟରେ ଜୟପୁର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅଧ୍ୟାଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ରାଜସ୍ଥାନ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଜୟପୁର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଭାବରେ ସମୀକ୍ଷାର ଶୁଣାଣି କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ 5 ଏପ୍ରିଲ, 1950 ରେ ଆଂଶିକ ଭାବରେ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଥିଲା, ଏବଂ ଡିକ୍ରିକୁ ତଦନୁସାରେ ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏଥିରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ବାଦୀଙ୍କୁ ଉନ୍ନତି ଏବଂ ମରାମତି ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କୁ 4,000 ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରିବା ବ୍ୟତୀତ ଘରର ଦଖଲ ପାଇଁ ହକଦାର ହେବେ ନାହିଁ । ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ଏହି ରାୟ ଏବଂ ଡିକ୍ରି ବିରୁଦ୍ଧରେ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 133 (1) (c) ଅନୁଯାୟୀ ରାଜସ୍ଥାନ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆଗତ କରାଯାଇଛି ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲ ଆବେଦନର ପୋଷଣୀୟ ପାଇଁ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଆପତ୍ତି ଉଠାଇଥିଲେ । ସେ ଯୁକ୍ତି ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଜୟପୁର ରାଜ୍ୟର ଦେୱାନୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତା ଅନୁଯାୟୀ ଜୟପୁର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ହୋଇଯାଇଥିଲା କାରଣ ଏଥିରେ କୌଣସି ଆବେଦନ ନାହିଁ ଏବଂ ତେଣୁ ଏହି ଆବେଦନ ଅସମର୍ଥ ଥିଲା । ଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ1945ରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଥିବା ମକଦ୍ଦମାର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ 1949 ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଦ୍ୱାରା ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଉନ୍ନତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଡିକ୍ରିକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିଥିବା ସମୀକ୍ଷା ରାୟ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ 1949ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଜୟପୁର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ପୁନରାରମ୍ଭ କରିବାର ଅଧିକାର ଦେଇପାରିବ ନାହିଁ । ଆମ ମତରେ, ଏହି ଆପତ୍ତି ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ଯଥାର୍ଥ ନୁହେଁ । ମକଦ୍ଦମାର ଏକମାତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଡିକ୍ରି ଯାହା ଶେଷରେ ଏବଂ ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ ଭାବରେ ପକ୍ଷମାନଙ୍କର ଅଧିକାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରେ ତାହା ହେଉଛି 5 ଏପ୍ରିଲ, 1950 ରେ ରାଜସ୍ଥାନ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଡିକ୍ରି ଏବଂ ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇଥିବା ଡିକ୍ରି, ଅନୁଚ୍ଛେଦ 133ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଏଥିରେ ଆକର୍ଷିତ ହୋଇଛି ଏବଂ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆବେଦନ କରାଯାଇପାରିବ ଯଦି ସେହି ଅନୁଚ୍ଛେଦଗୁଡ଼ିକର ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ ହୁଏ । ଜୟପୁର ରାଜ୍ୟର ଦେୱାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିପାରିଲା ନାହିଁ ଏବଂ ଆବେଦନର ପୋଷଣୀୟ ସହିତ ଏହାର କୌଣସି ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତା ନାହିଁ ।

ଅନୁଚ୍ଛେଦ 133 ର ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ ହେବା ପରେ, ଏହି ଆବେଦନ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ସମର୍ଥ । ଏହାପରେ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲ ଯୁକ୍ତି ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଏହି ମାମଲାରେ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଭୁଲ କରିଥିଲେ । ଆମେ ସହମତ ହୋଇପାରୁନାହୁଁ । ସମ୍ପତ୍ତିର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ବିଷୟରେ ଏକ ତଦନ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ରିପୋର୍ଟ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହାର ମୂଲ୍ୟ 20,000 ଟଙ୍କା ଥିଲା କିମ୍ବା ନିଷ୍ପତ୍ତି 20,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟର ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲା । ଏହି ମାମଲାରେ ଆଇନର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଶ୍ନ ଜଡିତ ଥିଲା, ଅର୍ଥାତ୍, ଜଣେ ହିନ୍ଦୁଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜଣେ ମହିଳା ଉତ୍ତରାଧିକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଏକ ଇଚ୍ଛାପତ୍ର ବିନ୍ୟାସ ତାଙ୍କୁ କେବଳ ଏକ ସୀମିତ ଭୂ-ସମ୍ପତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା କି ନାହିଁ, ଯାହା ପ୍ରମାଣର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ସେ ତାଙ୍କୁ ଭୂ-ସମ୍ପତ୍ତିର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ମନସ୍ଥ କରିଥିଲେ । ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଥିଲା । ଏହି ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 136 (1) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ଅସାଧାରଣ କ୍ଷମତା ଅନୁଯାୟୀ ଯଦି ଏହି ମାମଲାରେ ଏପରି ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଦିଆଯାଇ ନ ଥାନ୍ତା, ତେବେ ଆମେ ନିଜେ ଏହି ଆବେଦନକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥାନ୍ତୁ । ଉପରୋକ୍ତ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଆମେ ଏହି ଦୁଇଟି ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଆପତ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସିଟିରେ କୌଣସି ଦୃଢତା ଦେଖୁନାହୁଁ ଯାହାକୁ ଆମେ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିଛୁ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଡ.ବକ୍ସି ଟେକ୍ ଚାନ୍ଦ ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ଅଧସ୍ତନ ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ବାଦୀଙ୍କ ମକଦ୍ଦମା ସୀମାବଦ୍ଧନ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା ବୋଲି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାରେ ଭୁଲ କରିଛନ୍ତି । ସେ ଅନୁରୋଧ କରିଛନ୍ତି ଯେ ମକଦ୍ଦମାକୁ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଆଣିବା ପାଇଁ ବାଦୀ ଅଭିଯୋଗର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 5 ରେ କରିଛନ୍ତି ଯେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ସେ ଘରେ ଭଡାଟିଆ ରଖିଥିଲେ, ଭଡା ଆଦାୟ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହାକୁ ଉପଭୋଗ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଶେଷ ଭଡାଟିଆ 24 ଅଗଷ୍ଟ, 1933ରେ ଘର ଖାଲି କରିଥିଲେ ଏବଂ ତା'ପରେ ସେ ଘର ତାଲା ପକାଇବା ପରେ ତାଙ୍କ ଜନ୍ମସ୍ଥାନକୁ ଯାଇଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଏହି ଅଭିଯୋଗ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପୂରଣ କରାଯାଇ ନଥିଲା, ଏବଂ ସେ ଘର ତାଲା ପକାଇଥିବାର କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନଥିବାରୁ, ଏହା ବିଚାର କରାଯିବା ଉଚିତ ଯେ ବାଦୀଙ୍କ ଅଧିକାର 24 ଅଗଷ୍ଟ, 1933 ରୁ ନିବୃତ୍ତ ହୋଇଯାଇଥିଲା, ଏବଂ ତେଣୁ ସେହି ତାରିଖରୁ ବାର ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଗତ କରାଯାଇଥିବା ମକଦ୍ଦମା ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ନଥିଲା ।

ଅଧସ୍ତନ ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଏହା ଜଣାପଡିଛି ଯେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ଜୀବନକାଳ ମଧ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ବାଦୀ ଏହି ଘରର ମାଲିକାନାରେ ଥିଲେ ଏବଂ ତା 'ପରେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ମାଲିକାନାରେ ରହିଥିଲେ । ଯଦିଓ ଭଡାଟିଆ 24 ଅଗଷ୍ଟ, 1933 ରେ ଘରଟି ଖାଲି କରିଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ବାଦୀ ଏହାକୁ ତାଲା ପକାଇ ନଥିଲେ, ତେବେ ତାଙ୍କର ଦଖଲ କେହି ଜଣେ ଦ୍ୱାରା ହଟାଇବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜାରି ରହିବ ବୋଲି ଧରି ନିଆଯିବ । ଆଇନ ମାଲିକାନାର ନିରନ୍ତରତା ସପକ୍ଷରେ ଅନୁମାନ କରେ । ତିନୋଟି ଅଧସ୍ତନ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସର୍ବସମ୍ମତିକ୍ରମେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ପ୍ରମାଣ ଉପରେ ଏହା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ଯେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ବାଦୀ ଘରର ମାଲିକାନାରେ ରହିଥିଲେ ଏବଂ ମକଦ୍ଦମା ସୀମାବଦ୍ଧନ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା । ଚତୁର୍ଥ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏହି ନିଷ୍କର୍ଷର ସମୀକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ବୈଧ କାରଣ ନାହିଁ ଏବଂ ତେଣୁ ଯୁକ୍ତିକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରାଯାଇଛି ।

ଡ. ବକ୍ସି ଟେକ୍ ଚାନ୍ଦ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଯୁକ୍ତି ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛାନୁସାରେ ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଧିକାର ହାସଲ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଭୁଲରେ କହିଥିଲେ ଯେ ଯଦି କୌଣସି ସ୍ୱଷ୍ଟ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ନଥାଏ ଯାହା ସୂଚିତ କରେ ଯେ ଉପହାରପ୍ରାପ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାର୍ଥ ଥିବା ଦାତା ତାଙ୍କୁ ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ, ତେବେ ଜଣେ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଉପହାରକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯିଏ ସାଧାରଣତଃ ଏକ ସୀମିତ ସ୍ୱାର୍ଥର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ହେବେ । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲ ଦୁଇଟି ଯୁକ୍ତି ଉଠାଇଥିଲେ । ସେ ପ୍ରଥମ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତରେ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ ଯେ ଏହା ମନେହୁଏ ଯେ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ମକଦ୍ଦମାରେ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ଉପହାର ଦେବାର ଥିଲା କିନ୍ତୁ ସେ ମୃତ୍ୟୁଶଯ୍ୟାରେ ଥିବା ଏକ ପଞ୍ଜିକୃତ ଦଲିଲ କରି ଉପହାରକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାରେ ଅସମର୍ଥ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ସେହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ସମ୍ପତ୍ତି ଉତ୍ତରାଧିକାର ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ବିଧବାଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହା କେବଳ ବିଧବାଙ୍କ ଉପହାର ଅଧୀନରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ ସେ ବିଧବାଙ୍କ ମାଲିକାନାରେ ଯାହା ଥିଲା ତାହାଠାରୁ ଅଧିକ ସ୍ୱାର୍ଥ ପାଇପାରିବେ ନାହିଁ, ଅର୍ଥାତ୍ ଏକ ସୀମିତ ଜୀବନ ସମ୍ପତ୍ତି, ଯାହା ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ସମାପ୍ତ ହୋଇଗଲା ।ବିକଳ୍ପରେ, ଏହା କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ମୌଖିକ ଇଚ୍ଛାପତ୍ରର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହା ହେତୁ, ଉପହାର ଜଣେ ମହିଳା ଉତ୍ତରାଧିକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଥିବାରୁ, ବିପରୀତ ପ୍ରମାଣର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ଅନୁମାନ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଦାନପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ଅର୍ପିତ ସମ୍ପତ୍ତିରେ କେବଳ ଏକ ସୀମିତ ଜୀବନର ସ୍ୱାର୍ଥ ପାଇଥିଲେ ।

1954
ନାଥୁ ଲାଲ୍
ବନାମ
ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦ
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ମେହେର ଚାନ୍ଦ ମହାଜନ

ଆମ ବିଚାରରେ, ଡକ୍ଟର ଟେକ୍ ଚାନ୍ଦଙ୍କ ଯୁକ୍ତିରେ ଯଥାର୍ଥତା ଅଛି ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଓକିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା କୌଣସି ଯୁକ୍ତିର କୌଣସି ବୈଧତା ନାହିଁ । ରାମଚନ୍ଦ୍ର ମକଦ୍ଦମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ସମ୍ପତ୍ତି ଅର୍ପଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଝିଅ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କୁ ଉପହାର ଦେଇ ନଥିଲେ, ଏହା ଏକ ବାସ୍ତବ ଯାହା ଏହି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପ୍ରଶ୍ନ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଏହାକୁ ବାଦୀ ନିଜେ ସାକ୍ଷ୍ୟ ବାକ୍ସରେ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ । ସେ ଏହା ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି: -

"ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଶ୍ରୀମତୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଏକ ଇଚ୍ଛାପତ୍ର କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୋର ମାତୃ ଜେଜେମା ଏବଂ ମାତୃ ଜେଜେମା ଉପହାର ଦଲିଲ ପଞ୍ଜିକୃତ କରାଇଥିଲେ । ଏହି ଉପହାର ଦଲିଲ ମୋ ଆଈ ଏବଂ ଅଣଆଈଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପାଦିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଏହାକୁ ପଞ୍ଜୀକୃତ କରାଇଥିଲେ । ଏହି ଉପହାର ଦଲିଲ ମାଧ୍ୟମରେ ଶ୍ରୀମତୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବଞ୍ଚିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହାର ମାଲିକାନା ରଖିଥିଲେ । ସେ ବୟାନକାରୀ ସାକ୍ଷୀ ଭାବରେ ପୁଅକୁ ରଖିଥିଲେ ଏବଂ ତେଣୁ ସେ ମୋ ନାମରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିବା ଭଡା ରସିଦ ହାସଲ କରିଥିଲେ । "ଏକ ପକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା ଯାହା ସତ୍ୟ ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଏ ତାହା ସତ୍ୟ ବୋଲି ଧରି ନିଆଯିବା ଉଚିତ, ଯଦି ବିପରୀତ ଦର୍ଶାଯାଇନାହିଁ । ମାମଲାରେ ବିପରୀତ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ । ଉପହାର ଦଲିଲ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ବାଦୀଙ୍କ ସାକ୍ଷ୍ୟକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମର୍ଥନ କରେ । ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରେ ଯେ ଇଚ୍ଛାପତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ, ଉପହାର ଦଲିଲ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ସମ୍ପାଦିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଆହୁରି ଉଲ୍ଲେଖ କରେ ଯେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନିଜ ଇଚ୍ଛାନୁସାରେ ଘର ପରିଚାଳନା କରିବାର ଅଧିକାର ରଖିଥିଲେ । ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ମୌଖିକ ଇଚ୍ଛାକୁ ଦଲିଲ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା, ସେମାନେ ତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପାଳନ କରିଥିଲେ ବୋଲି ଅନୁମାନ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ।" ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ମନେହୁଏ ଯେ ଇଚ୍ଛାପତ୍ର କର୍ତ୍ତାଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ତାଙ୍କ ଝିଅ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କୁ ଉପକୃତ କରିବା ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ସେହି ସମାନ ସ୍ୱତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଯାହା ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଥିଲା ।
ସେ ତାଙ୍କ ବଦାନ୍ୟତାର ଏକମାତ୍ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଥିଲେ ଏବଂ ଏହି ମାମଲାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପରିସ୍ଥିତିରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ସେ ନିଜେ ଯାହା ସ୍ୱତ୍ୱ ପାଇଥିଲେ ତାହା ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ । ତେଣୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ମୌଖିକ ଇଚ୍ଛାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ସମ୍ପତ୍ତିର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାଲିକ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ବାଦୀ ସେହି ସମ୍ପତ୍ତିର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ନୁହଁନ୍ତି ଯାହା ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଥିଲା ଯାହାଙ୍କର ଏହାକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଧିକାର ଥିଲା ।

ଆମେ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ମତ ଦେଉଛୁ ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଧାରଣାରେ ଭୁଲ କରିଥିଲେ ଯେ ଏହା ଆଇନର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଆଇନର ନୀତି ଯେ ଯଦି ଉପହାର ପତ୍ରରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ନଥାଏ ଯାହା ସୂଚାଇଥାଏ ଯେ ଦାତା ଯାହାଙ୍କର ନିରଙ୍କୁଶ ମାଲିକାନା ପ୍ରଦାନ ଦଲିଲର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

ଥିଲା, ତେବେ କେବଳ ସୀମିତ ସ୍ୱାର୍ଥ ପ୍ରାପ୍ତ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଏକ ଉପହାରକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ଏହା ଥରେ ମହମ୍ମଦ ଶୁମସୁଲ ବନାମ ଶେୱୁକ୍ରମ ([1]) ମାମଲାରେ ପ୍ରିଭି କାଉନସିଲ ନିଷ୍ପତ୍ତିରୁ ନିଷ୍କର୍ଷିତ ନୀତି ଥିଲା ଯେଉଁଠାରେ ଏହା କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ଜଣେ ପୁତ୍ରବଧୂଙ୍କୁ ଏକ ଉଇଲ ସମ୍ପତ୍ତିର ଏକ ସୀମିତ ଭୂ-ସମ୍ପତ୍ତି *ପାରିତ କରିଥିଲା । ମହମ୍ମଦ* ଶୁମସୁଲଙ୍କ ମାମଲାରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଭାରତର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଜଣେ ମହିଳାଙ୍କୁ ସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତିର ଉପହାର ତାଙ୍କୁ ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉତ୍ତରାଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରିବା *ଭାବରେ ବିବେଚନା* କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯାହା ସେ ତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ କରିପାରିବେ ଯଦି ନାହିଁ ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦଲିଲ କିମ୍ବା ଇଚ୍ଛାପତ୍ର ତାଙ୍କୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଶବ୍ଦରେ ଏକ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ସମ୍ପତ୍ତି କିମ୍ବା ହସ୍ତାନ୍ତରଣର କ୍ଷମତା ଦେଇନଥାଏ । ନ୍ୟାୟିକ କମିଟିର ପରବର୍ତ୍ତୀ ନିଷ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଦେଇଥିଲା ଯେ ଯଦି ପତ୍ନୀଙ୍କୁ ନିରଙ୍କୁଶ ମାଲିକାନା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଶବ୍ଦବିନ୍ୟାସ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ, ତେବେ ପତ୍ନୀ ସ୍ପଷ୍ଟ ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ଶବ୍ଦବିନ୍ୟାସ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ ନକରି ମାଲିକାନାର ଅଧିକାର ଉପଭୋଗ କରୁଥିଲେ । ଶୁମସୁଲଙ୍କ ମାମଲା ([1]) ସାମ୍ପ୍ରତିକ ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ କେତେକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଏହା ଅବଲୋକନ କରାଯାଇଛି ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଦର୍ଶାଉଥିବା ଆଇନ ଅନୁସାରେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଉପାୟରେ କୌଣସି ଅନୁମାନ ନାହିଁ ଏବଂ ଜଣେ ପୁରୁଷଙ୍କ ମାମଲା ଏବଂ ମହିଳାଙ୍କ ମାମଲା ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ପାର୍ଥକ୍ୟ *ନାହିଁ,* ଏବଂ ଦାନପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣେ ମହିଳା ବୋଲି ଉପହାରକୁ କମ୍ ନିରଙ୍କୁଶ କରେ ନାହିଁ ଯେଉଁଠାରେ ଶବ୍ଦବିନ୍ୟାସଗୁଡ଼ିକ ପୁରୁଷଙ୍କୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ପତ୍ତି ଜଣାଇବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ (ନାଗମ୍ମାଲ ବନାମ ଶୁଭଲକ୍ଷ୍ମୀ ଅମ୍ମାଲ ([2]) ଦେଖନ୍ତୁ । ରାମ ଗୋପାଳ ବନାମ ନନ୍ଦ ଲାଲ ([3]) ରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଦ୍ୱାରା ମାମଲାଟି ଏବେ ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଛି । ଏହି ମାମଲାରେ ଏହା ନିମ୍ନମତେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା :-

"ଏହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ସ୍ଥିରୀକୃତ ବୋଲି ଧରାଯାଇପାରିବ ଯେ ଆଇନର ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବ ପାଇଁ କୌଣସି ଆଦେଶ ନାହିଁ ଯେ ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ହିନ୍ଦୁ ମହିଳାଙ୍କୁ ଏକ ସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ସେତେବେଳେ ସେ ଏପରି ସମ୍ପତ୍ତିରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବା ହସ୍ତାନ୍ତର କରଣୀୟ ସ୍ୱାର୍ଥ ପାଆନ୍ତି

([1]) 2 I.A.7.
([1]) I.A.7.
([2]) (1947) I M.L.J.64.
([3]) A.I.R. 1951 S.C.139.

1954
ନାଥୁ ଲାଲ୍
ବନାମ
ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦ
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ମେହେର ଚାନ୍ଦ ମହାଜନ

ନାହିଁ, ଯଦି ଏପରି କ୍ଷମତା ତାଙ୍କୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନଥାଏ । କଲିକତା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ମିତ୍ତରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଶ୍ରୀମତୀ କୋଲ୍ଲାନି କୁଆର ବନାମ ଲୁଚମି କୁଆର ([4]) ରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଯୁକ୍ତି, ଯାହାକୁ ଅନେକ *ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ନ୍ୟାୟିକ କମିଟି ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦନ ଏବଂ ଗ୍ରହଣ* କରାଯାଇଥିଲା, ମୋତେ ଅନୁପଲବ୍ଧ ବୋଲି ମନେହୁଏ । ଟାଗୋର ବନାମ ଟାଗୋର ([5]) ମାମଲାରେ ପ୍ରିଭି କାଉନସିଲ ଦ୍ୱାରା ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଆଯାଇଥିଲା ଯେ ଯଦି ଉତ୍ତରାଧିକାରର ସ୍ପଷ୍ଟ ଶବ୍ଦବିନ୍ୟାସ ବିନା ଜଣେ ପୁରୁଷଙ୍କୁ ଏକ ସମ୍ପତ୍ତି ଦିଆଯାଏ, ତେବେ ଏହା, ଏକ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସଙ୍ଗର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ, ହିନ୍ଦୁ ଆଇନ ଦ୍ୱାରା, ଏକ *ଉତ୍ତରାଧିକାର ସମ୍ପତ୍ତି ବହନ* କରିବ । ଏହା ହେଉଛି ଆଇନର ସାଧାରଣ ନୀତି ଯାହା ସମ୍ପତ୍ତି ହସ୍ତାନ୍ତର ଆଇନର ଧାରା ୫ ରେ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ଏବଂ ସନ୍ନିବେଶିତ ହୋଇଛି ଏବଂ ଯଦି ଏହା ଦର୍ଶାଯାଇ ନଥାଏ ଯେ ହିନ୍ଦୁ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଜଣେ ମହିଳାଙ୍କୁ ଏକ ଉପହାର ଅର୍ଥ ଏକ ସୀମିତ ଉପହାର କିମ୍ବା ଏହା ସହିତ ସେହି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ କିମ୍ବା ଅକ୍ଷମତା ବହନ କରେ ଯାହା 'ବିଧବାଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ବିଦ୍ୟମାନ, ଏହି ନୀତିରୁ ବିଚ୍ୟୁତ ହେବାର କୌଣସି ଯଥାର୍ଥତା ନାହିଁ । ହିନ୍ଦୁ ଆଇନରେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଏପରି କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ ଏବଂ ଏହାର ସମର୍ଥନରେ କୌଣସି ଲିଖିତ ପାଠ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

"ତେଣୁ, ସ୍ଥିତିଟି ହେଉଛି ଯେ ଜଣେ ହିନ୍ଦୁ ମହିଳାଙ୍କୁ ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ପତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ, ହସ୍ତାନ୍ତରଣର କୌଣସି ସ୍ପଷ୍ଟ କ୍ଷମତା ଦେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ; ଯଦି ମାଲିକାନାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଧିକାରକୁ ସୂଚିତ କରୁଥିବା ଶବ୍ଦଗୁଡିକ ଏତେ ବିସ୍ତାରରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ତେବେ ଏହା ଯଥେଷ୍ଟ ।" ତେଣୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ବିଜ୍ଞ ବିଚାରପତିମାନେ ଆଇନରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଭୁଲ ଥିଲେ ଯେ ପିତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ଝିଅର ସପକ୍ଷରେ ଇଚ୍ଛାପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବାରୁ, ଏହା ଧରି ନିଆଯିବା ଉଚିତ ଯେ ସେ ତାଙ୍କୁ ଏକ ସୀମିତ ଜୀବନ ସମ୍ପତ୍ତି ଦେବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ।

ଉପରୋକ୍ତ କାରଣଗୁଡିକ ପାଇଁ ଆମେ ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦେଉଛୁ, ବାଦୀଙ୍କ ମକଦ୍ଦମା ଆଦେଶ କରୁଥିବା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଡିକ୍ରିକୁ ଖାରଜ କରୁଛୁ ଏବଂ ବାଦୀଙ୍କ ମକଦ୍ଦମାକୁ ଖାରଜ କରୁଥିବା ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟର ଡିକ୍ରିକୁ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରୁଛୁ ।ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଆମେ ଖର୍ଚ୍ଚ ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ଦେବୁ ନାହିଁ ।

ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା ।

([4]) 24 W.R. 395.
([5]) 9 Beng. L.R. 377.P.C.

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :
ରାମଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ
ଅନୁବାଦକ
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।